

Nadzor UVHVVR nad prehranskimi in zdravstvenimi trditvami

mag.Nadja Škrk

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin

Ljubljana, december 2018

Glavni cilj

**živilske zakonodaje je zagotoviti varovanje
zdravja ljudi in interesov potrošnikov v zvezi z
živili.**

**(Uredba (ES) 178/2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah
živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane
in postopkih, ki zadevajo varnost hrane)**

Varovanje zdravja ljudi

Kako?

Uveljaviti postopke za zmanjšanje, odpravo ali preprečitev tveganja za zdravje ljudi.

- Odgovornost NŽD
- Nadzorni sistemi v DČ

Katera tveganja ?

mikrobiološka, kemijska, fizikalna

Varstvo interesov potrošnikov

Cilj živilske zakonodaje je varstvo interesov potrošnikov in zagotoviti potrošnikom podlago za osveščeno izbiro v zvezi z živili, ki jih uživajo.

Cilj živilske zakonodaje je preprečiti:

- (a) goljufive ali zavajajoče postopke;
- (b) ponarejanje živil in
- (c) vse druge postopke, ki potrošnika lahko zavajajo.

ENAKE ODGOVORNOSTI!

Zahteve EU zakonodaje (splošne)-I

Uredba 178/2002

Člen 16

Predstavitev

Brez poseganja v posebne določbe živilske zakonodaje označevanje, oglaševanje in predstavitev živil ali krme, vključno z njihovo obliko, izgledom ali ovojnino, uporabljenimi snovmi za ovojnino, načinom aranžiranja in okoljem, v katerem se razstavljajo, ter informacijami, ki so o njih na voljo, ne glede na to preko katerega medija se jih razširja, ne smejo zavajati potrošnikov.

Zahteve nacionalne zakonodaje (splošne)- II

Zakon o kmetijstvu (Ur.l.RS, št.

58. člen

(promet s kmetijskimi pridelki in živili)

- (1) Kmetijski pridelki in živila so lahko v prometu po tem zakonu, če so skladni s predpisanimi zahtevami in označeni na predpisani način.

Zahteve nacionalne zakonodaje (splošne)-II

66. člen

(prepoved zavajanja)

- (1) Označevanje, oglaševanje oziroma trženje kmetijskih pridelkov in živil ter storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo, ne sme besedno, slikovno ali kako drugače zavajati potrošnika glede resničnosti navedb.
- (2) Označevanje, oglaševanje oziroma trženje kmetijskih pridelkov in živil se šteje za zavajajoče, če je v nasprotju s predpisom Unije, ki ureja zagotavljanje informacij o živilih potrošnikom.
- (3) Označevanje, oglaševanje oziroma trženje storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo, se šteje kot zavajajoče, če na kakršen koli način zavaja potrošnika ali bi ga utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede uporabe storitev. Kot zavajajoča se šteje tudi uporaba besed oziroma besednih zvez, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost in uporabljajo pri označevanju, oglaševanju oziroma trženju storitev iz nekmetijske dejavnosti.

Izvajanje nadzora

Uradni nadzor se izvaja v okviru:

- rednih- načrtovanih aktivnosti;
- izrednih aktivnosti – akcij oz. na podlagi prijav

Metode in tehnike nadzora

Nadzor se izvaja v okviru:

- inšpekcijskih pregledov,
- vzorčenj.

Izvajalci uradnega nadzora

Uradni nadzor izvajajo inšpektorji Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Znotraj enovite inšpekcije opravljajo nadzor (vsak v okviru svoje pristojnosti) naslednji inšpektorji:

- inšpektor za hrano (ŽNŽI),
- uradni veterinar (ŽŽI) in
- fitosanitarni inšpektor (ob uvozu).

Materialna zakonodaja-I

Uredba 1169/2011- o informiranju potrošnikov

Obvezne označbe:

- seznam obveznih podatkov (člen 9),
- Priloga XIII → PRIPOROČENI VNOSI DEL A
  - priporočeni dnevni vnosi vitaminov in mineralov (odrasli) & znatne količine vitaminov in mineralov
  - priporočeni dnevni vnosi energije in izbranih hranil, razen vitaminov in mineralov (odrasli)

Materialna zakonodaja-II

Uredba 1924/2006 – prehranske in zdravstvene trditve

- uporablja se za prehranske in zdravstvene trditve pri komercialnem obveščanju, in sicer označevanju, predstavljanju ali oglaševanju živil, namenjenih končnemu potrošniku;
- velja tudi za blagovne znamke, trgovska ima ali domišljajska imena, ki se uporablja pri označevanju, predstavljanju ali oglaševanju živil in se lahko razlaga kot prehranska ali zdravstvena trditev;
- določa pogoje in pravila za uporabo prehranskih in zdravstvenih trditev;
- Podaja seznam prehranskih in zdravstvenih trditev

Materialna zakonodaja-III

Uredba 1925/2006 - o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom

- seznam dovoljenih KE-oblik;
- izjeme;
- merila čistosti;
- pogoji za dodajanje-ZVV;
- označevanje, predstavljanje, oglaševanje;
- dodajanje drugih snovi;
- register Skupnosti.

Materialna zakonodaja-IV

SESTAVINE RASTLINSKEGA IZVORA (BOTANICALS)

- zdravstvene trditve za sestavine rastlinskega izvora na nivoju EU še v preučevanju;
- EFSA že podala negativne ocene za 500 trditev;
- precej sestavin podobnih v prehranskih dopolnilih in tradicionalnih zdravilih rastlinskega izvora
- tradicionalna uporaba?
- nova živila?
- ni EU harmonizacije → uporabna nac.pravil → JAZMP seznam rastlin in razvrstitev v kategorije

http://www.jazmp.si/fileadmin/datoteke/dokumenti/SRZH/Opredelitev_izdelkov/opredelitev-izdelkov-rastline.pdf

Materialna zakonodaja-V

Uredba o novih živilih št.2015/2283/ES

- NŽD mora pred dajanjem na trg preveriti ali živilo, ki ga namerava dati na trg v EU spada na področje uporabe te uredbe!
- če NŽD ni prepričan o statusu, posvet z DČ, kjer želi NŽ najprej dati na trg /pristojni organi po DČ so na spletni strani EK/v SI prošnja na UVHVVR/, pri ugotavljanju statusa se DČ lahko posvetujejo z drugimi DČ in EK;
- postopek posvetovanja je natančneje obrazložen v Izvedbeni uredbi EK 2018/456 (vsebina in oblika prošnje, postopki za preverjanje veljavnosti prošnje in posvetovanje, za ocenjevanje, uradno obvestilo o statusu, ki se javno objavi www EK).

Materialna zakonodaja-VI

- Direktiva 2002/46 o prehranskih dopolnilih
- Uredba 609/2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo

Pristojnost
ZIRS

Označevanje - 2017

Skupina	Področje nadzora	št. preverjanj 2017	delež skladnih 2017 (v %)	Premik iz 2016 na 2017
Označevanje	jasno/čitljivo spl. označevanje	850	88	0
	rok uporabe	743	89	0
	rok uporabe v gostinstvu	759	92	-2
	navodila za uporabo	229	98	0
	alergeni	653	81	-4
	alergeni v gostinstvu	1.442	77	-3
	ostali el. spl. označevanje	560	78	2
	hranilna vrednost	176	86	-10
	obsevana živila	7	100	0
	aditivi	85	71	-9
	zamrznjena živila	74	100	2
	drugo	136	67	-3

Zahteve do NŽD

- Zahteve predstavnikov uradnega nadzora v smislu dokazovanja s strani se lahko razlikujejo glede na stopnjo živilske verige

Upravni ukrepi -Zakon o kmetijstvu

175. člen (ukrepi)

(2) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor za hrano ali uradni veterinar poleg ukrepov, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, odredi še naslednje ukrepe:

- prepove promet z živili, ki niso skladna s predpisanimi zahtevami kakovosti ali deklariranimi lastnostmi;
- prepove uporabo označb oziroma promet z živili, ki ne izpolnjujejo predpisanih zahtev;
- prepove promet oziroma oglaševanje živil, ki zavajajo ali bi lahko zavajali potrošnika;
- odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ali drugo ukrepanje, da se zagotovi skladnost označevanja, oglaševanja in informiranja potrošnikov glede kmetijskih pridelkov in živil iz prvega in drugega odstavka 66. člena tega zakona;
- nosilcu dejavnosti ali organizaciji iz prvega odstavka 91. člena tega zakona odredi preizkus skladnosti s predpisi za živila, ki so v prometu

Prekrškovni ukrepi -Zakon o kmetijstvu

Izrekanje glob (176. člen)

Za dajanje v promet kmetijskih pridelkov ali živil, ki niso v skladu s predpisanimi zahtevami ali niso označena v skladu s predpisi (prvi odstavek 58. člena) znašajo:

- pravna oseba : z globo od 2.000 do 10.000 eurov;
- samostojni podjetnik posameznik: z globo 800 do 5.000 eurov ;
- odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika: z globo od 200 do 1.000 eurov
- posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost: z globo od 200 do 1.000 eurov.

Prekrškovni ukrepi -Zakon o kmetijstvu

Izrekanje glob (177. člen)

V kolikor so navedbe na živilu zavajajoče, globe znašajo:

- pravna oseba : z globo od 6.000 do 18.000 eurov;
- samostojni podjetnik posameznik: z globo 1.500 do 9.000 eurov se za prekršek kaznuje, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka;
- odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika: z globo od 600 do 1.800 eurov se za prekršek kaznuje, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena;
- posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost: z globo od 600 do 1.800 eurov.

Zaključek:

Pomembno je ozaveščanje potrošnikov!

Hvala za pozornost!

